

Rädde Svartedalens Vildmark

Verksamhetsberättelse 2023

Hedjohannesört i Svartedalen

RÄDDA SVARTEDALENS VILDMARK

Rädda Svartedalens Vildmark får härmed redovisa följande verksamhetsberättelse för 2023, det tjugooåttonde verksamhetsåret som formellt bildad förening, och med den huvudsakliga uppgiften att tillvarata Svartedalens natur-, kultur- och friluftsvärden inom Svartedalens f.d. kronoparker.

Ändamål

Rädda Svartedalens Vildmark har, enligt de stadgar som antogs vid en konstituerande stämma 1997-03-03 i Kungälv, som syfte att verka för att skydda och bevara Svartedalens natur- kultur- och friluftsvärden. Föreningens uppgifter är:

- ☐ att verka för att bilda naturreservat eller andra skyddsformer av f.d. Assidomäns kronoparksområde på ca 4500 hektar och att landskapsekologisk planering genomförs i hela Svartedalen
- ☐ att genom informationsverksamhet, utställningar exkursioner och föreläsningar skapa en opinion hos allmänheten för Svartedalens vildmark och dess stora natur- kultur- och friluftsvärden.
- ☐ att bedriva insamlingar till stöd för markinköp och skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer i Svartedalen

Styrelse

Styrelsen har under året haft följande sammansättning:

Ordförande

Kåre Ström

KungälvSORnitologerna

Sekreterare

Stig Johannesson

KungälvS Naturskyddsförening

Kassör

Britta Svensson

Göteborgs Ornitologiska Förening

Övriga styrelsen

Lars Arell

Stenungsunds Naturskyddsförening

Lars Gerre

Göteborgs Ornitologiska Förening

Thomas Myremark

Stenungsunds Naturskyddsförening

Ingemar Pedersen

Sportfiskarna i Väst

Lars Peterson

KungälvS Naturskyddsförening och
KungälvSORnitologerna

Revisorer: Kurt Axelsson och Björn Thorén, Kungälv

Årsberättelsen 2023

Sammanträden och möten

Styrelsen har haft 4 protokollförda sammanträden utöver årsmöte och konstituerande möte. Styrelsen har även haft ett icke protokollfört möte, den 19 juni, utomhus vid Bottenstugan. Styrelsen har också haft möte i samband med avverkningar, olika skötselåtgärder och inventeringar samt även deltagit i en våtmarksutredning i Svartedalen. Föreningen har vid olika tillfällen kommunicerat med Regeringen, Länsstyrelsen, Skogsstyrelsen, Västkuststiftelsen, FSC och Miljödomstolen i Vänersborg. Kontakter har också skett med berörda markägare i olika frågor som rör skogsbruk, vägfrågor samt natur- kultur- och friluftsfrågor i Svartedalens naturreservat. Flera av dessa frågor har även diskuterats i ett forum för samråd, det s.k. Svartedalsrådet, hos Västkuststiftelsen.

Skrivelser, fältarbeten, utredningar, inventeringar

Under året har flera inventeringar och fältarbeten ägt rum i Svartedalen. Det har skett inventering av tjäder och järpe i Svartedalens naturreservat samt i f.d. kronoparken Hålt vid Bjurevatten. Det har även varit fältbesök och inventeringsverksamhet med anledning av gallringar och avverkningar i olika delar av Svartedalens naturreservat. Det har berört ett ek- och bokskogsområde vid Grandalen samt flera områden i den östra delen av reservatet, vid Drypesjön och Storsjön samt vid Källdala torpruin. Flera av dessa skogsbestånd är av nyckelbiotopskaraktär. Föreningen har skrivit till Skogsstyrelsen och begärt att flera av skogsbestånden måste undantas från allt skogsbruk. Vid några av bäckarna har dessutom järpe noterats under flera år. Föreningen har även haft kontakt med FSC (Forest Stewardship Council) angående brister och överträdelser i skogsbruket i reservatet.

Stendammen

Rädda Svartedalens Vildmark hemställde hos regeringen om skyndsamt Natura 2000-skydd för orrspelsmyrarna väster om Stendammen. Vi begärde ett införande av detta skydd redan 2013 och det blev klart både med markägaren och Länsstyrelsen 2015. Men Miljödepartementet har hittills underlåtit att godkänna denna status och har inte ens bemödat sig att svara på våra skrivelser om kraven att fullfölja ärendet. De har inte heller svarat på vår hemställan under 2023 och sedan Miljödepartementet lades ned har vi inte kunnat utröna var och hos vem ärendet ligger på regeringskansliet. Regeringen har inte beaktat den s.k. 6 års regeln i habitatdirektivet, dvs att inom sex år skall detta föreslagna skydd vara genomfört. Denna stoppregel syftar till att förhindra att medlemsstaterna skjuter fram Natura 2000-ärenden på obestämd tid under olika förevändningar. Nu återstår att framföra ett formellt klagomål till EU-kommissionen eller till EU-domstolen.

Svartedalsrådet

Västkuststiftelsen kallade även i år olika intressenter, representanter för berörda kommuner, Länsstyrelsen, Sportfiskarna samt berörda skogsägare för att diskutera olika slag av skötselinsatser och problem i Svartedalens naturreservat. Vi har deltagit i samrådet, Svartedalsrådet, som ägde rum den 16 mars. Rädda Svartedalens Vildmark har framfört önskemål om särskilda skötselinsatser vid olika torphemman och vegetationsröjning på vissa platser. Vi har även föreslagit bränning av vissa marktytor och dämning av våtmarker i reservatet. Föreningen har även begärt stöd för tillverkning och uppsättning av ett antal boholkar för sparvuggla, en av Natura 2000 – arterna. Västkuststiftelsen har gett föreningen ekonomiskt stöd till holkarna och har under året genomfört ett antal röjningar och åtgärder vid flera torpställen, vilket är mycket positivt.

Våtmarksrestaurering i Svartedalens naturreservat

Våtmarksinventeringar har fortsatt även under 2023 i Länsstyrelsens och i Sportfiskarnas regi. Föreningen har även medverkat i Sportfiskarnas arbete, bl.a. rörande våtmarker i Svartedalens. Vi har framfört önskemål om att utreda vissa tänkbara objekt, vissa dämningar och igenläggning av tidigare skogsdikningar. Syftet har varit att återskapa mer naturliga miljöer. Särskilt intressanta objekt är ett antal tidigare dikade mossar som t.ex. orrspelsmossarna vid Stendammen, där Sportfiskarna redan har utarbetat våtmarksförslag. Föreningen avvaktar en slutrapport över deras våtmarksundersökning i Svartedalens.

Sparvuggleprojektet

Föreningen har tillverkat runt 20 specialbyggda holkar för sparvuggla, en av de särskilt skyddsvärda och utpekade Natura 2000-arterna. Vi har sett att arten har gått tillbaka i de delar av reservatet där skogsavverkningar har ägt rum under senare år, vid bl.a. Bokedalen och Springebacken. Det kan därför råda boplatsbrist på vissa ställen. Holkarna har tillverkats med ekonomiskt stöd från Västkuststiftelsen. De har särskilt kraftiga framstycken för att motverka predation via bohålet och är även ganska djupa. Uppsättningen har skett med vajer och vajerlås runt stammen på träden för att undvika spikning i träet. Hittills har drygt hälften av holkarna satts upp i Svartedalens naturreservat.

Exkursioner och guidningar

Exkursioner och guidningar har skett i samarbete med Västkuststiftelsen och med lokala naturvårds- och fågelföreningar och har skett till främst populära utflyktsmål som Mittvättorna, och Stendammen-Kroksjön samt till vissa torpruiner, bl.a. Svarvareåsen i det gamla reservatet.

Informations- och opinionsarbete

Rädda Svartedalens Vildmark har kontinuerligt haft kontakter med besökare och boende i Svartedalens, samt med media och med en intresserad allmänhet, även från utlandet. Informationen om den egna verksamheten har till stor del förmedlats via föreningens hemsida, www.raddasvartedalen.se, som fortlöpande sköts av föreningens webbmater Anders Melin.

Sammanfattning och slutord

Rädda Svartedalens tjugooåttonde verksamhetsår i Svartedalens har varit ett intensivt år med fågelinventeringar och uppsättning av fågelholkar i området. Det har också varit mycket positivt att Västkuststiftelsen påbörjat och utfört röjningar och andra arbeten vid flera olika torpruiner, varav flera är populära utflyktsmål. Vi har också bevakat och förhindrat vissa avverkningar samt agerat för att slutligen få Stendammenområdet klassat som Natura 2000-område av regeringen. Det är mycket glädjande att Svartedalens utgör ett av de mest välbesökta naturreservaten i västra Sverige och att intresset för området fortfarande är mycket stort efter 28 års verksamhet. Hemsidan har varit välbesökt och uppskattad. Vår viktigaste uppgift är att fortsatt slå vakt om Svartedalens natur- kultur- och friluftsvärden samt försöka nå ut till fler människor och locka dem att besöka och uppleva detta värdefulla vildmarksområde.

Föreningen Rädda Svartedalens Vildmark

Kungälv den 29 januari 2023

Britta Svensson Lars Gerre Thomas Myremark Ingemar Pedersen

Lars Peterson Stig Johannesson Lars Arell Kåre Ström